

Versiune anonimată

Traducere

C-115/24 – 1

Cauza C-115/24

Cerere de decizie preliminară

Data depunerii:

13 februarie 2024

Instanța de trimitere:

Oberster Gerichtshof (Austria)

Data deciziei de trimitere:

25 ianuarie 2024

Reclamantă:

Österreichische Zahnärztekammer

Pârâtă:

UJ

[omissis]

REPUBLICA AUSTRIA

OBERSTER GERICHTSHOF (CURTEA SUPREMĂ, AUSTRIA)

În litigiul dintre reclamanta Österreichische Zahnärztekammer (Colegiul Medicilor Stomatologi din Austria), [omissis], Viena, [omissis] împotriva pârâtei UJ, [omissis] Klagenfurt am Wörthersee, [omissis] și a intervenientelor în favoarea pârâtei Urban Technology GmbH, [omissis] Berlin, Germania, și DZK Deutsche Zahnklinik GmbH, [omissis] Düsseldorf, Germania [omissis], având ca obiect o cerere în încetare și de publicare a hotărârii (valoarea cererii în procedura conservatorie este de 32 000 de euro), în procedura privind recursul formulat de pârâtă împotriva ordonanței date de Oberlandesgericht Graz (Tribunalul Regional Superior din Graz) la 18 noiembrie 2022 în calitate de instanță de apel, [omissis],

prin care a fost modificată parțial ordonanța dată de Landesgericht Klagenfurt (Tribunalul Regional din Klagenfurt) la 26 septembrie 2022, [omissis], [omissis], Oberster Gerichtshof (Curtea Supremă) [omissis] a dat următoarea

Ordonanță:

I. Adresează Curții de Justiție a Uniunii Europene în temeiul articolului 267 TFUE următoarele întrebări în vederea pronunțării unei decizii preliminare:

1.1. Articolul 3 litera (d) din Directiva 2011/24/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 9 martie 2011 privind aplicarea drepturilor pacienților în cadrul asistenței medicale transfrontaliere (denumită în continuare „Directiva privind mobilitatea pacienților”), potrivit căruia în cazul telemedicinii, asistența medicală este considerată a fi furnizată în statul membru în care este stabilit furnizorul de servicii medicale, are vocație să se aplice numai în scopul rambursării costurilor în sensul articolului 7 din această directivă?

1.2. În cazul unui răspuns negativ la întrebarea 1.1.: articolul 3 litera (d) din Directiva privind mobilitatea pacienților, Directiva 2011/24/UE, instituie un principiu general al țării de origine pentru serviciile prestate prin intermediul telemedicinii?

1.3. Directiva 2000/31/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 8 iunie 2000 privind anumite aspecte juridice ale serviciilor societății informaționale, în special ale comerțului electronic, pe piața internă (denumită în continuare „Directiva privind comerțul electronic”) instituie un principiu al țării de origine pentru serviciile prestate prin intermediul telemedicinii?

2.1. Sintagma „asistența medicală în cazul telemedicinii” în sensul articolului 3 litera (d) din Directiva privind mobilitatea pacienților, Directiva 2011/24/UE, se referă exclusiv la servicii medicale unice, furnizate (transfrontalier) cu ajutorul tehnologiilor informației și comunicațiilor (TIC) sau la un întreg contract de tratament care poate cuprinde și examinări corporale în țara de reședință a pacientului?

2.2. Dacă pot fi incluse examinări corporale, trebuie să predomine serviciile prestate cu ajutorul TIC pentru a exista „asistența medicală în cazul telemedicinii”, iar în caz afirmativ, care sunt criteriile pentru aprecierea acestei predominări?

2.3. Un tratament medical trebuie considerat în ansamblu ca asistență medicală transfrontalieră în sensul articolului 3 literele (d) și (e) din Directiva privind mobilitatea pacienților, Directiva 2011/24/UE, în cazul în care furnizorul de servicii medicale stabilit din perspectiva pacientului într-un alt stat membru cu care pacientul a încheiat un contract de tratament (în speță: clinica dentară) prestează o parte din ansamblul tratamentului cu ajutorul TIC, dar cealaltă parte din ansamblul tratamentului este prestată de către un furnizor de servicii medicale (medic stomatolog autorizat) stabilit în același stat membru ca pacientul?

3.1. Articolul 2 litera (n) coroborat cu articolul 3 litera (d) și cu articolul 4 litera (a) din Directiva privind mobilitatea pacienților, Directiva 2011/24/UE, și coroborat cu articolul 5 alineatul (3) din Directiva 2005/36/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 septembrie 2005 privind recunoașterea calificărilor profesionale (denumită în continuare „Directiva privind recunoașterea calificărilor profesionale”) trebuie interpretat în sensul că o clinică dentară stabilită în Germania trebuie să respecte normele de conduită cu caracter profesional, de reglementare sau administrativ [în special articolele 24, 26 și 31 din Legea austriacă privind medicii stomatologi] aplicabile în Austria în cazul în care furnizează în această țară „asistență medicală prin telemedicină”?

3.2. Articolul 5 alineatul (3) din Directiva privind recunoașterea calificărilor profesionale, Directiva 2005/36/CE, trebuie interpretat în sensul că un furnizor de servicii medicale se deplasează într-un alt stat membru atunci când prestează servicii medicale exclusiv cu ajutorul TIC? În cazul unui răspuns negativ: există o deplasare într-un alt stat membru dacă permite auxiliarului său să realizeze examinări corporale sau tratamente în statul de reședință al pacientului?

4. În cazul unor împrejurări de fapt precum cele din speță, în care un medic stomatolog străin prestează servicii – în principiu permanent – în cadrul unui contract unitar de tratament, în parte din străinătate cu ajutorul TIC (în sensul prestărilor transfrontaliere de servicii prin corespondență) și în parte pe teritoriul național prin intermediul unui medic stomatolog austriac cu drept de practică în calitate de auxiliar, libera prestare a serviciilor în înțelesul articolului 56 și următoarele TFUE se opune dispozițiilor Legii austriece privind medicii stomatologi, care la articolul 24 și următoarele prevede în principal exercitarea directă și personală a profesiei, libera prestare a serviciilor fiind prevăzută numai în cadrul articolului 31 din aceasta, în mod „temporar”, pentru „resortisanții statelor contractante ale Acordului privind SEE”[?]

II. [omissis] [Aspecte privind procedura națională]

M o t i v a r e :

Cu privire la punctul I.:

A. Situația de fapt

- 1 Reclamanta, un organism de drept public cu sediul în Viena, apără în temeiul legii interesele medicilor stomatologi și ale dentiștilor din Austria. Pârâta este un medic stomatolog stabilit în Austria, care este autorizată în mod necontestat să consulte și să trateze din punct de vedere stomatologic pacienții din țară în cadrul unui contract de tratament încheiat cu aceștia.
- 2 Cele două interveniente sunt părți ale unei întreprinderi dentare care își desfășoară activitatea la nivel mondial. Prima intervenientă este o societate cu răspundere limitată cu sediul în Germania care are ca obiect de activitate „prestarea de servicii în domeniul produselor *lifestyle* pentru clienții finali”. Ea promovează

publicitar o procedură ortodontică de reglare a maxilarului cu ajutorul unor gutiere transparente, comercializate sub marca „DrSmile”. Prin intermediul paginii sale de internet www.drsmile.at, clienții (potențiali) pot selecta locația dorită din Austria și să ceară o programare la așa-numitul „medic stomatolog partener” corespunzător (cum este pârâta). În cazul în care s-a făcut o asemenea programare, pârâta realizează în cabinetul propriu o anamneză, o convorbire privind explicarea procedurii, precum și o scanare 3D a dinților și pre-tratamentele necesare după caz pentru terapia cu gutiere. Pârâta transmite apoi celei de a doua interveniente materialele de imagistică, precum și o recomandare privind procedura de reglare a maxilarului. Aceasta este de asemenea o societate comercială cu răspundere limitată cu sediul în Germania. Asociații intervenientelor nu sunt medici stomatologi. Cu toate acestea, cea de a doua intervenientă dispune de dreptul de practică și de celelalte autorizații necesare potrivit legislației germane privind instituțiile medicale în scopul de a exploata la sediul său din Germania un centru de asistență stomatologică („clinică dentară”).

- 3 În ceea ce privește prezenta cauză, trebuie să se pornească de la premisa că (numai) a doua intervenientă încheie un contract de tratament cu pacienții, care cuprinde toate serviciile legate de o reglare „DrSmile” a dinților. Ea cumpără gutierele prin intermediul primei interveniente, care sunt produse de terți la cererea acesteia. Asistența ulterioară are loc prin aplicații ale celei de a doua interveniente, pacienții transmițându-i în mod regulat fotografii ale dinților lor. De asemenea, cea de a doua intervenientă are un raport contractual cu pârâta căreia îi plătește serviciile prestate respectivilor pacienți în cadrul „tratamentului DrSmile”.

B. Argumentele părților

- 4 Reclamanta invocă un drept la încetare în temeiul Bundesgesetz gegen den unlauteren Wettbewerb (Legea federală privind combaterea concurenței neloiale, denumită în continuare „UWG”), categoria nerespectarea dreptului material. Ea urmărește (în măsura în care mai este relevant în procedura conservatorie din a treia instanță) să se interzică pârâtei, prin luarea unor măsuri provizorii, până la rămânerea definitivă a hotărârii privind acțiunea în încetare, să participe direct sau indirect la activități stomatologice desfășurate în Austria de către societăți străine, care nu dețin nici autorizația pentru exercitarea în Austria a profesiei de medic stomatolog potrivit Zahnärztegesetz (Legea privind medicii stomatologi), nici autorizația pentru funcționarea unui spital în temeiul dreptului austriac, respectiv să nu realizeze pentru prima sau cea de a doua intervenientă amprente în cazul unei malpoziționări a dinților, nici măcar prin mijloace digitale cu ajutorul unui scanner intraoral.
- 5 Pârâta obiectează și susține că cea de a doua intervenientă cu care cooperează este un spital privat autorizat potrivit dreptului german, ale cărei activități sunt permise în Austria în privința aspectelor de telemedicină. Același lucru este valabil pentru cooperarea de împărțire a muncii cu pârâta în cadrul tratamentului privind

ortopedia maxilarului. Pârâta își desfășoară activitățile în mod direct și personal, precum și independent.

C. Procedura desfășurată până în prezent

- 6 Prima instanță a respins cererea de măsuri asigurătorii. Ea a reținut că pârâta nu participă la activitățile stomatologice ale intervenientelor. Există două contracte de tratament care trebuie considerate separat, motiv pentru care pârâta nu trebuie calificată drept auxiliar, neparticipând astfel nici la activitățile stomatologice din țară ale terților.
- 7 Instanța de apel a admis în esență cererea de măsuri asigurătorii, cu excepția mențiunii cu titlu exemplificativ a participării la activitățile stomatologice ale primei interveniente. Ea a arătat că pârâta are rol de auxiliar al celei de a doua interveniente în cadrul contractelor de tratament încheiate între aceasta și pacienți. A doua intervenientă nu este autorizată să presteze servicii stomatologice în Austria. Serviciile sale terapeutice prestate în Austria prin intermediul pârâtei în calitate de auxiliar au fost executate în mod direct și fără a se folosi tehnica sau tehnologia informației și comunicațiilor. Pârâta a participat, așadar, la activitățile stomatologice realizate de o societate străină în țară, fără ca aceasta să dețină autorizația pentru exercitarea profesiei de medic stomatolog potrivit Zahnärztegesetz (Legea privind medicii stomatologi, denumită în continuare „ZÄG”) sau autorizația pentru funcționarea unui spital în temeiul dreptului austriac. Așa fiind, ea încalcă pe de o parte dispozițiile privind colaborarea potrivit articolului 24 din ZÄG și participă pe de altă parte în calitate de auxiliar la o încălcare săvârșită de o societate cu răspundere limitată străină a regimului de monopol legal asupra profesiei de la articolul 3 și articolul 4 alineatul (3) din ZÄG și drept urmare la o încălcare a concurenței loiale în sensul articolului 1 din UWG. Pârâta nu se poate prevala de o opinie juridică care poate fi apărută, ținând seama de hotărârea 4 Ob 158/20v.
- 8 Oberster Gerichtshof (Curtea Supremă) trebuie să se soluționeze în prezent recursul pârâtei, prin care aceasta solicită respingerea în totalitate a cererii reclamantei de luarea a unor măsuri provizorii.

D. Dreptul Uniunii aplicabil

- 9 1.1. Potrivit articolului 56 TFUE sunt interzise restricțiile privind libera prestare a serviciilor în cadrul Uniunii cu privire la resortisanții statelor membre stabiliți într-un alt stat membru decât cel al beneficiarului serviciilor.
- 10 1.2. Conform articolului 62 TFUE, dispozițiile articolelor 51-54 TFUE privind libertatea de stabilire se aplică și în cadrul libertății de a presta servicii.
- 11 1.3. Articolul 54 TFUE asimilează în principiu societățile având sediul social în Uniune persoanelor fizice resortisante ale statelor membre.

- 12 2.1. Directiva 2011/24/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 9 martie 2011 privind aplicarea drepturilor pacienților în cadrul asistenței medicale transfrontaliere (denumită în continuare „Directiva privind mobilitatea pacienților”) stabilește, potrivit articolului 1 alineatul (1)

norme pentru facilitarea accesului la asistență medicală transfrontalieră sigură și de înaltă calitate și promovează cooperarea în domeniul asistenței medicale între statele membre, cu deplina respectare a competențelor naționale în materie de organizare și prestare a serviciilor de sănătate și de asistență medicală. Prezenta directivă urmărește, de asemenea, să clarifice relația sa cu cadrul existent în domeniul coordonării sistemelor de securitate socială, Regulamentul (CE) nr. 883/2004, în vederea aplicării drepturilor pacienților.

- 13 Ea stabilește la articolul 4 responsabilitățile statelor membre în ceea ce privește asistența medicală transfrontalieră. Acesta prevede:

Ținând seama de principiile universalității, accesului la îngrijiri de bună calitate, echității și solidarității, asistența medicală transfrontalieră este furnizată în conformitate cu: (a) legislația statului membru în care se efectuează tratamentul; [...]

- 14 Potrivit definițiilor de la articolul 3 litera (e)

„asistență medicală transfrontalieră” înseamnă asistența medicală furnizată sau prescrisă într-un alt stat membru decât statul membru de afiliere.

- 15 2.2. În conformitate cu articolul 3 litera (d)

„stat membru în care se efectuează tratamentul” înseamnă statul membru pe teritoriul căruia i se acordă pacientului asistența medicală. În cazul telemedicinii, asistența medicală este considerată a fi furnizată în statul membru în care este stabilit furnizorul de servicii medicale.

- 16 Directiva privind mobilitatea pacienților nu conține o definiție și o reglementare mai precisă a „telemedicinii”.

- 17 2.3. Directiva privind mobilitatea pacienților cuprinde însă dispoziții referitoare la rambursarea costurilor pentru serviciile de telemedicină prestate.

- 18 Astfel, în considerentul (26) se precizează:

Mai multe hotărâri ale Curții de Justiție au recunoscut dreptul pacienților, în calitate de persoane asigurate, la rambursarea cheltuielilor ocazionate de asistența medicală acordată în alt stat membru, în cadrul sistemului obligatoriu de securitate socială. Curtea de Justiție a stabilit că dispozițiile tratatului referitoare la libertatea de a presta servicii includ libertatea

beneficiarilor de asistență medicală, inclusiv a persoanelor care au nevoie de tratament medical, de a se deplasa în alt stat membru pentru a beneficia acolo de îngrijiri medicale. Aceleași dispoziții ar trebui să se aplice beneficiarilor de asistență medicală care doresc să primească asistență medicală într-un alt stat membru prin intermediul altor mijloace, cum ar fi serviciile de e-sănătate.

- 19 Drept urmare, articolul 7 alineatul (7) dispune:

Statul membru de afiliere poate impune unei persoane asigurate care solicită rambursarea costurilor asistenței medicale transfrontaliere, inclusiv asistența medicală primită prin intermediul telemedicinii, aceleași condiții, criteriile de eligibilitate și formalități de reglementare și administrative, la nivel local, regional sau național, pe care le-ar impune dacă asistența medicală respectivă ar fi acordată pe teritoriul său. [...]

- 20 2.4. În fine, Directiva privind mobilitatea pacienților cuprinde și dispoziții generale privind serviciile prestate prin intermediul telemedicinii:

- 21 Considerentul (56) are următorul conținut:

Progresele tehnologice privind furnizarea serviciilor medicale transfrontaliere prin intermediul TIC pot crea confuzie cu privire la exercitarea responsabilităților de supraveghere de către statele membre, împiedicând astfel libera circulație a asistenței medicale și creând posibile riscuri suplimentare cu privire la protecția sănătății. Pe teritoriul Uniunii, se utilizează formate și standarde foarte diferite și incompatibile pentru furnizarea serviciilor medicale transfrontaliere cu ajutorul TIC, dând naștere atât unor obstacole în calea acestui mod de furnizare a asistenței medicale transfrontaliere, cât și unor posibile riscuri cu privire la protecția sănătății. Prin urmare, este necesar ca statele membre să vizeze interoperabilitatea sistemelor TIC. Cu toate acestea, desfășurarea sistemelor TIC în domeniul sănătății este în totalitate de competență națională. Prin urmare, prezenta directivă ar trebui să recunoască importanța interoperabilității și să respecte distribuția competențelor, luând măsuri astfel încât Comisia și statele membre să acționeze împreună cu privire la elaborarea acelor măsuri care, fără a avea forță juridică obligatorie, să pună la dispoziția statelor membre instrumente suplimentare pentru a facilita un grad mai ridicat de interoperabilitate a sistemelor TIC în domeniul asistenței medicale și pentru îmbunătățirea accesului pacienților la aplicațiile de e-sănătate, atunci când statele membre decid să le introducă.

- 22 În mod corespunzător, articolele 14 și 15 privind „e-sănătatea” și, respectiv, „Cooperarea privind evaluarea tehnologiei medicale” cuprind (numai) norme referitoare la o rețea voluntară.

23 2.5. Potrivit articolului 2 litera (n), Directiva privind mobilitatea pacienților se aplică „fără a aduce atingere” Directivei 2005/36/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 septembrie 2005 privind recunoașterea calificărilor profesionale (denumită în continuare „Directiva privind recunoașterea calificărilor profesionale”).

24 3. Articolul 5 din Directiva privind recunoașterea calificărilor profesionale, Directiva 2005/36/CE, reglementează „Principiul liberei prestări a serviciilor” și are următorul cuprins:

(1) Fără a aduce atingere dispozițiilor speciale ale dreptului comunitar și articolelor 6 și 7 din prezenta directivă, statele membre nu pot restrânge, din motive legate de calificările profesionale, libertatea de a presta servicii într-un alt stat membru:

(a) în cazul în care prestatorul s-a stabilit în mod legal într-un stat membru pentru a exercita aceeași profesie (denumit în continuare „stat membru de stabilire”) și

(b) [...]”

(2) Dispozițiile prezentului titlu se aplică exclusiv în cazul în care prestatorul se deplasează spre teritoriul statului membru gazdă pentru a exercita, temporar și ocazional, profesia menționată la alineatul (1).

Caracterul temporar și ocazional al prestării se verifică de la caz la caz, în special în funcție de durata prestării, frecvența, periodicitatea și continuitatea sa.

(3) În cazul în care se deplasează, un prestator respectă normele de conduită cu caracter profesional, de reglementare sau administrativ direct legate de calificările profesionale, precum definiția profesiei, utilizarea titlurilor și abaterile profesionale grave care au o legătură directă și specifică cu protecția și siguranța consumatorilor, precum și dispozițiile disciplinare aplicabile în statul membru gazdă profesioniștilor care exercită aceeași profesie.

25 Potrivit articolului 7, statele membre pot stabili în sarcina prestatorului obligația de a declara și dovedi în cazul în care se deplasează dintr-un stat membru în altul în scopul prestării de servicii.

26 În plus, considerentul (4) prevede:

În cazul serviciilor societății informaționale furnizate la distanță, trebuie să se aplice, de asemenea, dispozițiile Directivei 2000/31/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 8 iunie 2000 privind anumite aspecte juridice ale serviciilor societății informaționale, în special ale comerțului electronic, pe piața internă.

27 4. Și pentru interpretarea noțiunii de „telemedicină” este evidentă trimiterea la Directiva 2000/31/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 8 iunie 2000 privind anumite aspecte juridice ale serviciilor societății informaționale, în special ale comerțului electronic, pe piața internă (denumită în continuare „Directiva privind comerțul electronic”).

28 Un *serviciu al societății informaționale* este potrivit articolului 2 litera (a) din directivă coroborat cu articolul 1 punctul 2 din Directiva 98/34/CE, în versiunea Directivei 98/48/CE, orice

serviciu al societății informaționale, adică orice serviciu prestat în mod normal în scopul obținerii unei remunerații, la distanță, prin mijloace electronice și la solicitarea individuală a beneficiarului serviciului. În sensul prezentei definiții: „la distanță” înseamnă că serviciul este prestat fără ca părțile să fie prezente simultan.

29 Potrivit articolului 2 litera (ii), domeniul coordonat nu reglementează cerințe cum ar fi cerințele aplicabile serviciilor care nu sunt furnizate prin mijloace electronice.

30 Considerentul (18) este redactat după cum urmează:

[...] Activitățile care, prin natura lor, nu pot fi desfășurate la distanță prin mijloace electronice, precum [...] sau consultul medical care necesită examinarea fizică a pacientului, nu sunt servicii ale societății informaționale.

E. Dreptul național

31 1. Nici în legea austriacă de transpunere a Directivei privind mobilitatea pacienților, Directiva 2011/24/UE, respectiv EU-Patientenmobilitätsgesetz (Legea privind mobilitatea pacienților în Uniunea Europeană, denumită în continuare „EU-PMG”, BGBl. I, nr. 32/2014), nici în proiectul guvernului privind această lege (33 dB XXV GP) nu figurează dispoziții sau explicații privind serviciile de telemedicină precum în ZÄG.

32 2. Conform articolului 3 alineatul (1) din ZÄG, profesia de medic stomatolog poate fi exercitată numai în conformitate cu această lege federală.

33 Profesia de medic stomatolog cuprinde potrivit articolului 4 alineatul (2) din ZÄG toate activitățile desfășurate pe baza cunoștințelor științifice de stomatologie, inclusiv procedurile curative de medicină complementară și alternativă, aplicate direct asupra omului sau indirect pentru acesta.

34 Potrivit articolului 4 alineatul (3) din ZÄG, domeniul de activitate rezervat cadrelor medicale aparținând profesiei de stomatolog cuprinde printre altele examinarea existenței sau inexistenței de afecțiuni sau anomalii ale dinților, tratamentul acestora, inclusiv intervențiile de natură cosmetică sau estetică asupra dinților, în măsura în care pentru acestea este necesară consultarea sau

diagnosticul stomatologic, precum și prescrierea medicamentelor, a adjuvanților terapeutici și a mijloacelor auxiliare de diagnostic stomatologic.

- 35 În conformitate cu articolul 24 alineatul (1) din ZÄG, cadrele medicale aparținând profesiei de medic stomatolog trebuie să își exercite profesia personal și direct, după caz în colaborare cu cadre medicale aparținând altei profesii medicale, în special sub formă de grupuri de cabinete și de aparate medicale (articolul 25) sau de cabinete grupate (articolul 26). De asemenea, în cadrul exercitării profesiei lor ele se pot folosi de ajutorul unor auxiliari, cu condiția ca aceștia să acționeze conform dispozițiilor exacte date de ele și sub supravegherea lor permanentă [articolul 24 alineatul (2) din ZÄG].
- 36 Conform articolului 26 alineatul (1) punctul 2 din ZÄG, cabinetele grupate pot fi exploatate sub forma juridică a unei societăți cu răspundere limitată. Trebuie însă respectată, printre altele, condiția ca toți asociații să fie cadre medicale cu drept de a practica în mod independent profesia de medic stomatolog [articolul 26 alineatul (3) punctul 1 din ZÄG].
- 37 Articolul 31 din ZÄG reglementează „libera prestare a serviciilor” și prevede printre altele:
- (1) Resortisanții statelor contractante ale Acordului privind SEE sau ai Confederației Elvețiene care exercită în conformitate cu legea profesia de medic stomatolog în unul dintre celelalte state contractante ale Acordului privind SEE ori în Confederația Elvețiană pot desfășura temporar în Austria, în cadrul liberei prestări a serviciilor, activități de stomatologie de la sediul lor profesional sau de la locul de desfășurare a activității din străinătate, fără a fi înscrși în registrul medicilor stomatologi.*
- (2) Înainte de a presta pentru prima oară un serviciu de stomatologie în Austria, pentru care este necesară șederea temporară pe teritoriul federal, prestatorul de servicii este obligat să notifice în scris Colegiul Medicilor Stomatologi din Austria prin intermediul Colegiului Medicilor Stomatologi din landul federal în care urmează a fi prestat serviciul și să depună totodată următoarele înscrisuri: [...]*
- 38 În jurisprudența din materia concurenței s-a statuat deja că această dispoziție are în vedere numai persoanele fizice cu drept de a profesa, iar nu societățile cu răspundere limitată, mai ales dacă structura asociațiilor lor nu îndeplinește [condițiile prevăzute la] articolul 26 din ZÄG (a se vedea 4 Ob 158/20v).
- 39 3. Încălcarea așa-numitului „monopol al medicilor stomatologi” prevăzut de ZÄG nu determină numai sancțiuni administrative. Dimpotrivă, conform unei jurisprudențe constante a instanțelor austriece, acționează neloial în sensul articolului 1 din UWG cel care în calitate de concurent intervine în domeniul de monopol legal al autorizației profesionale sau al profesiei unui terț (precum un medic, un medic stomatolog, un avocat, un inginer constructor), dacă

comportamentul său este de natură a influența într-o măsură deloc neglijabilă concurența în detrimentul concurenților care respectă legea (RS0077985 [T14]).

- 40 În plus, în jurisprudență s-a statuat deja că membrul unei profesii liberale cu sediul în străinătate trebuie să respecte normele profesionale și deontologice aplicabile în țară, imediat ce își începe activitatea pe teritoriul național (RS0051613 [T2]).
- 41 Potrivit jurisprudenței, acțiunea în încetare poate fi îndreptată nu numai împotriva autorilor direcți, ci și împotriva coautorilor, a instigatorilor sau a complicilor – care pot fi de asemenea întreprinzători independenți, în cazul în care au acceptat sarcina de a presta anumite servicii pentru un mandant –, în măsura în care cunosc împrejurările faptei care determină caracterul nelegal al comportamentului lor. Necunoașterea din culpă a acestor împrejurări este asimilată cunoașterii acestora (a se vedea RS0079765 [T28], RS0031329).

F. Motivarea întrebărilor preliminare

- 42 1. Mai întâi este necesar să se clarifice dacă pârâta a participat într-adevăr la activități stomatologice în sensul arătat prin acțiune, realizate în Austria prin societăți străine.
- 43 1.1. Ținând seama de situația de fapt considerată certă de instanța de apel, trebuie să se pornească de la premisa că există un contract unitar de tratament și că pârâta acționează numai în cadrul raportului său contractual cu a doua intervenientă ca auxiliar al acesteia; prin urmare, prestatorul de servicii către pacient este în sens juridic cea de a doua intervenientă.
- 44 1.2. Așadar, din punctul de vedere al instanței de trimitere se pune mai întâi problema unde sunt „prestate” din perspectivă legală serviciile stomatologice, dacă este aplicabil principiul țării de origine cu consecința că locul de prestare a serviciilor este astfel Germania, precum și care este locul în care cea de a doua intervenientă exploatează în mod permis o clinică dentară.
- 45 1.3. Prin urmare, se solicită cu titlu introductiv să se stabilească (1) dacă articolul 3 litera (d) din Directiva privind mobilitatea pacienților, Directiva 2011/24/UE, potrivit căruia în cazul telemedicinii, asistența medicală este considerată a fi furnizată în statul membru în care este stabilit furnizorul de servicii medicale, are vocație să se aplice numai în scopul rambursării costurilor în sensul articolului 7 din directivă sau prevede un principiu general al țării de origine pentru serviciile de telemedicină ori dacă acesta poate fi dedus din Directiva privind comerțul electronic.
- 46 2.1. În vederea clarificării chestiunii referitoare la aplicarea în speță a Directivei privind mobilitatea pacienților este necesar să se răspundă și la întrebarea (2) dacă „asistența medicală în cazul telemedicinii” în sensul articolului 3 litera (d) din Directiva privind mobilitatea pacienților se referă exclusiv la servicii medicale unice, furnizate (transfrontalier) cu ajutorul tehnologiilor informației și comunicațiilor (TIC) sau la un întreg contract de tratament care poate cuprinde și

examinări corporale în țara de reședință a pacientului, precum și dacă trebuie să fie preponderente serviciile furnizate cu ajutorul TIC pentru a exista „asistența medicală în cazul telemedicinii”. În cazul unei legături între aceste două tipuri de servicii (cum este cazul în speță) este necesar să se clarifice dacă în speță trebuie să se considere în ansamblu că s-a acordat asistență medicală transfrontalieră în sensul articolului 3 literele (d) sau (e) din Directiva privind mobilitatea pacienților.

- 47 2.2. Curtea de Justiție a Uniunii Europene a statuat deja că un serviciu de intermediere trebuie calificat drept „serviciu al societății informaționale”, dar că situația este diferită dacă acesta face parte integrantă dintr-un serviciu global al cărui element principal este un serviciu cu altă calificare juridică (C-390/18, *Airbnb Ireland*, punctul 50).
- 48 3.1. Cu privire la chestiunea referitoare la dreptul aplicabil „telemedicinii” în speță are o importanță decisivă și coroborarea Directivei privind mobilitatea pacienților cu Directiva privind recunoașterea calificărilor profesionale, în special (în privința „telemedicinii”) raportul dintre articolul 2 litera (n), articolul 3 litera (d) și articolul 4 litera (a) din Directiva privind mobilitatea pacienților, pe de o parte, și articolul 5 alineatul (3) din Directiva privind recunoașterea calificărilor profesionale, potrivit căruia prestatorul care se „deplasează” [într-un alt stat membru] respectă normele de conduită cu caracter profesional, de reglementare sau administrativ aplicabile în statul membru gazdă, pe de altă parte, precum și raportul dintre Directiva privind comerțul electronic – și anume în special articolul 2 litera (a), litera (ii) și considerentul (18) – și Directiva privind recunoașterea calificărilor profesionale, în special articolul 5 și considerentul (4) al acesteia și articolul 2 litera (n), articolul 3 litera (d) și articolul 4 litera (a) din Directiva privind mobilitatea pacienților.
- 49 3.2. Într-un alt context, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a statuat deja că asistența profesională în materie fiscală acordată transfrontalier fără ca persoanele care acționează [în numele unei societăți] să se deplaseze în celălalt stat membru nu intră sub incidența articolului 5 din Directiva privind recunoașterea calificărilor profesionale, Directiva 2005/26/CE, întrucât acesta se aplică exclusiv în cazul în care prestatorul se deplasează spre teritoriul statului membru gazdă (C-342/14, *X-Steuerberatungsgesellschaft/FA*, punctele 34 și 35).
- 50 3.3. Însă tocmai în cazul asistenței medicale se poate argumenta în scopul protejării pacienților că și în situația prestărilor (transfrontaliere) de servicii prin corespondență și fără a ține seama de principiul țării de origine trebuie respectate suplimentar și normele de conduită aplicabile în statul de reședință a pacientului.
- 51 4.1. Dacă se pornește de la premisa că serviciile stomatologice ale pârâtei au fost „prestate” în Austria nu numai din punct de vedere factual, ci și legal, trebuie să se aprecieze în continuare dacă din cauza faptului că a acționat nu pe baza unui contract de tratament propriu, cu numai ca auxiliar al celei de a doua

interveniente, pârâta participă la o încălcare a concurenței loiale în sensul nerespectării legii prin nesocotirea „monopolului medicilor stomatologi”.

- 52 4.2. Deși a doua intervenientă deține o autorizație în calitate de clinică privată în Germania, ea nu dispune în Austria de o autorizație de funcționare a unui spital sau de drept de a profesa în conformitate cu ZÄG. Și structura asociațiilor săi este contrară prevederilor ZÄG.
- 53 4.3. În această privință se pune problema dacă în cazul unor împrejurări de fapt precum cele din speță, în care un medic stomatolog străin prestează servicii – în principiu permanent – în cadrul unui contract unitar de tratament, în parte din străinătate cu ajutorul TIC (în sensul prestărilor transfrontaliere de servicii prin corespondență) și în parte pe teritoriul național prin intermediul unui medic stomatolog austriac cu drept de practică în calitate de auxiliar, dispozițiile Legii austriece privind medicii stomatologi, care la articolul 24 și următoarele din ZÄG prevăd în principal exercitarea directă și personală a profesiei, libera prestare a serviciilor fiind prevăzută numai în cadrul articolului 31 din ZÄG, în mod „temporar” pentru „resortisanții statelor contractante ale Acordului privind SEE” (persoane fizice potrivit jurisprudenței), trebuie să fie în concordanță cu libera prestare a serviciilor în conformitate cu articolul 56 și următoarele TFUE,
- 54 4.4. Referitor la cea de a doua intervenientă este în continuare discutabil dacă și o aplicare (prin analogie) a dispozițiilor articolului 26 din ZÄG privind cabinetele grupate, potrivit cărora asociați pot fi numai medicii stomatologi, încalcă libera prestare a serviciilor.
- 55 Acest lucru este îndoielnic în lumina jurisprudenței Curții de Justiție a Uniunii Europene (C-158/96, punctul 51), potrivit căreia statelor membre le este permis să limiteze libera prestare a serviciilor medicale și spitalicești în măsura în care menținerea unei capacități de îngrijire sau a unei competențe medicale pe teritoriul național este esențială pentru sănătatea publică sau chiar pentru supraviețuirea populației acestora (a se vedea și C-385/99), cu atât mai mult cu cât nu este obligatoriu ca persoanele fizice să poată să asigure un nivel mai ridicat decât persoanele juridice.

Cu privire la II.:

- 56 [omissis] [Precizări privind procedura națională]

[omissis]